

[J. Oskar Andersen.]

det hidtil, og derfor var det, jeg ønskede, at man ikke besværliggjorde det for Kirken og lagde den Hindringer i Vejen ved en yderligere Formindskelse af disse gamle Midler. Man har hele Tiden erklæret, at man ikke ønsker at strides om, hvorvidt det er Kirkens Ejendom. Det, vi ønsker, er, at Brugen af disse Midler sikres, og det forekommer mig, at de er lidet sikrede under den omtalte Form.

Jeg havde haabet, at man med Hensyn til de Punkter, jeg her har ført frem, vilde finde i alt Fald Støtte fra Partiet Venstres Side. Imidlertid er det jo saadan, at Partiet Venstre har udtalt Side 49, at det ønsker „Sikring af Kirke- og Skolefrihed samt Kirkemidlernes Anvendelse i Overensstemmelse med de Former, hvortil de i sin Tid er tilvejebragt“. Det sidste tror jeg er nogenlunde stemmende med den Tankegang, jeg har, men det første er en for Kirken højst uheldig Udformning. Venstres Ønske om Skolefrihed har vi sikret i Grundloven. Det behøver vi ikke i og for sig at tale om. Jeg haaber kun paa den praktiske Udførelse deraf i Lovene i Overensstemmelse med Grundlovens Bestemmelse.

Men hvad er Kirkefrihed? Det er netop det, som der strides om. Der er noget, der hedder „den kirkelige Frihedslinie“. Den prægede i ældre Tid de store Love, der blev givet om Sognebaandsløsning og Valgmenigheder og bestaar altsaa i dette: inden for den evangelisk-lutherske Kirkes Rammer at skabe saa meget Frihed for Minoriteterne som muligt. Men siden den Tid, navnlig siden 1900, har man ved Frihedslinien forstaaet noget, der opløser Folkekirken. Naar Venstre bruger Udtrykket „Kirkefrihed“, er det vi maa spørge: Hvad er det, Venstre mener dermed? Mener det derved kun det, som den radikale Kirkepolitik har ment? Thi i saa Tilfælde maa jeg sige, at det er højst uheldigt for os, som ønsker Folkekirkens vedvarende Bestaaen paa det Grundlag, den hidtil har bestaaet paa, at se, at det stilles op under en saadan Form fra Venstres Side.

Jeg vil til Slut blot sige, at jeg haaber, at man under de Forhandlinger, der kommer, vil tage Hensyn til de Spørgsmaal, jeg her har draget frem, og se muligvis at finde en heldigere Form for en Udtalelse.

Knud Kristensen: Om selve Grundlovsforslaget og de Udtalelser, der er fremsat her under Debatten hidindtil, skal jeg ikke gøre mange Bemærkninger. Jeg gaar ud fra, at mit Partis Ordfører selv vil svare, hvis der ellers bliver Tid til det, paa de Bemærkninger, det ærede Medlem Hr. Christmas Møller gjorde med Hensyn til den Udtalelse, det ærede Medlem Hr. Bronsen i Forbigaaende fremsatte om den finske Forfatning. Men jeg vil dog allerede nu sige, at jeg tror, at de Slutninger, den konservative Ordfører drog af denne Udtalelse, var alt for vidtgaende, og jeg vil endvidere gøre opmærksom paa, at saa vidt jeg hørte, fremsatte det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch en Bemærkning om, at det, man har taget til Forbillede, var den norske Forfatning, og hvis vi vilde drage den samme Konsekvens af denne Udtalelse, som det ærede Medlem gjorde af mit Partis Ordførers Udtalelse, vilde man altsaa komme til den Slutning, at de Herrer vilde gennemføre en Forfatning med kvalificeret Majoritet.

Dernæst vil jeg gerne gøre en enkelt Bemærkning om Foreningsfriheden. Bestemmelsen derom har faaet en helt anden Affattelse, end den har i den nuværende Grundlov, og det er fra de forskellige Sider begrundet med, at de har villet dette eller hint. Men det, som er det afgørende, er efter min Opfattelse ikke, hvad de har villet, men hvad de har gjort, og jeg kan ikke se rettere, end at hvad de har gjort er at gøre Regeringens Magt stærkere paa Lovgivningsmagtens Bekostning. Efter den nuværende Grundlov er det saadan, at de Foreninger, som er lovlige, har Ret til at eksistere og udføre deres Gerning, og hvad der er Lov i Landet, bestemmes af Lovgivningsmagten, Rigsdagen og Kongen. Men det, som det nu skal ændres til, er, at det er Regeringen, der kan afgøre dette, selvfølgelig inden for Grundlovens Rammer. Det vil altsaa sige, at en Ting, som hidindtil har været underlagt Lovgivningsmagten, og som skulde afgøres af Rigsdagen under den Kontrol, som herigennem finder Sted, henlægges nu i meget stort Omfang til Regeringen at foretage ad administrativ Vej. Det er den Vej, man gaar i næsten alle mere eller mindre diktaturstyrede Lande: man lægger mere Magt over i Administra-